

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 31 januari 2023

Saken

Omställningsstudiestöd;
aktualitetsvillkoret

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte, den 1 oktober 2022, om omställningsstudiestöd för fristående kurs/kurser under tiden den 16 januari 2023 – den 21 januari 2024.

CSN begärde kompletterande uppgifter från NN och av begäran framgick bland annat följande. CSN har inhämtat uppgifter från Skatteverket som visar att NN har tillräckliga arbetsinkomster för elva månader under perioden den 1 oktober 2020 – den 30 september 2022. För att uppfylla villkoret ska han som utgångspunkt ha arbetat minst tolv av de senaste 24 månaderna. Enligt Skatteverket var arbetsinkomsterna inte tillräckliga under perioderna september – december 2021 och januari – september 2022.

NN besvarade CSN:s begäran men lämnade endast uppgifter om utbildningen.

CSN beslutade därefter att avslå ansökan med följande motivering. Enligt de uppgifter CSN har tillgång till bedömer CSN att NN bara har uppfyllt villkoret om aktuell förankring på arbetsmarknaden under elva månader under en ramtid om 24 månader. Han har därför inte rätt till omställningsstudiestöd.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Han har under perioden, den 1 oktober 2020 – 30 september 2022, arbetat 1 923 timmar eller 20 timmar per vecka i genomsnitt. Under samma period är den sammanlagda inkomsten 467 000 kronor eller 233 000 kronor per år. Detta motsvarar en månadsinkomst på 19 459

kronor per månad, vilket överstiger gränsen på 17 750 kronor per månad. Han har även arbetsinkomster under 2020 utifrån en inkomst på 402 223 kronor samt under 2021 utifrån en inkomst på 287 289 kronor, vilka blir 28 700 kronor i genomsnitt. – NN bifogade sammanställning för inkomstuppgifter från Skatteverket gällande inkomstår 2020 och 2021.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. CSN bifogade även ett yttrande och framförde bland annat följande. Ramtiden som bedöms i NN:s ärende är för perioden den 1 oktober 2020 – den 30 september 2022, totalt 24 månader. Av den information CSN inhämtat från Skatteverket framgår att han haft månatliga arbetsinkomster om minst 25 procent av det inkomstbasbelopp som gäller under intjänande året under perioden den 1 oktober 2020 – den 31 augusti 2021, totalt elva månader. Under resterande delen av ramtiden, den 1 september 2021 – den 30 september 2022, har han haft för låg månatlig inkomst för att inkomsten ska motsvara arbete en månad eller haft ingen rapporterad inkomst. Sammanställningen av inkomstuppgifter för 2020 och 2021 från Skatteverket visar hur mycket kontant bruttolön han fått från Huddinge kommun under hela 2020 och 2021 samt att han fått omvårdnadsbidrag eller vårdbidrag och även dagpenning inom totalförsvaret. Av information som CSN inhämtat från Försäkringskassan framgår att han fått dagpenning till totalförsvarspliktiga under oktober 2020 och juni 2021. Av underlaget CSN har från Skatteverket framgår dock att hans inkomst för oktober 2020 och juni 2021 är tillräckliga och de månaderna kan därför räknas med i bedömningen, vilket innebär att det inte finns anledning att förlänga ramtiden. Även om NN:s inkomst från Huddinge kommun för inkomstår 2021 motsvarar mer än tre inkomstbasbelopp så kan inkomsten inte ligga till grund för bedömningen att han arbetat i tolv månader. Detta då underlaget från Skatteverket, som CSN inhämtat, visar månadsinkomster och av dessa framgår att han endast haft tillräcklig inkomst under januari till och med augusti 2021. Sammanställningen av hans inkomstuppgifter för 2020 kan inte tas med i bedömning då ramtiden endast omfattar tre månader av 2020, oktober till december. Underlaget från Skatteverket, som CSN inhämtat, visar att han uppfyller dessa tre månader. Dessa har redan tagits med vid den första bedömningen. NN uppfyller därmed villkoret om aktuell förankring på arbetsmarknaden under elva månader under en ramtid om 24 månader. NN har därför inte rätt till omställningsstudiestöd.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter på CSN:s yttrande, men han har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 6 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande.

Omställningsstudiestöd får lämnas till en studerande som

1. har förvärvsarbetat i Sverige i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad i

a) sammanlagt minst 96 månader inom en ramtid om 14 år som kan beräknas tidigast från och med det kalenderår då han eller hon fyllde 19 år, och

b) sammanlagt minst 12 månader inom en ramtid om 24 månader, eller

2. under kvalificeringstiderna som anges i 1 a och 1 b har haft en viss minsta inkomst av förvärvsarbete.

Med ramtid enligt första stycket avses de 14 år respektive 24 månader som närmast har föregått den dag ansökan om omställningsstudiestöd kom in till Centrala studiestödsnämnden. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten.

För att förvärvsarbetet i första stycket 1 a ska få räknas ska det ha varit den studerandes huvudsyssla under kvalificeringstiden.

Förvärvsarbete i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket och i Schweiz får tillgodoräknas som förvärvsarbete i Sverige.

Av 7 § förordning (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande. När ramtid ska fastställas enligt 6 § första stycket 1 b lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd räknas inte månader när den studerande har fått omställningsstudiestöd, föräldrapenningsförmåner och sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken, samt dagersättning och dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, om inte villkoret samtidigt uppfylls under den månaden. Detsamma gäller tid med motsvarande ersättningar i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket och i Schweiz.

Av 8 § samma förordning framgår följande. Med inkomst av förvärvsarbete enligt 6 § första stycket 2 lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd avses arbetsinkomster enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229).

Inkomster under en kalendermånad om minst 25 procent av det inkomstbasbelopp som gäller under det år inkomsterna intjänats motsvarar arbete under en månad. Om det för ett kalenderår inte finns uppgifter om den sökande enligt 26 kap. 19 a och 19 b §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) i arbetsgivardeklarationer, ska i stället en inkomst om minst tre inkomstbasbelopp under kalenderåret motsvara arbete under tolv månader.

Inkomster från förvärvsarbete inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), med undantag för Sverige, i Förenade kungariket och i Schweiz som motsvarar arbetsinkomster enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen får tillgodoräknas som inkomst i Sverige.

Överklagandenämndens bedömning

Frågan i ärendet är om NN uppfyller aktualitetsvillkoret, vilket innebär att han måste ha förvärvsarbetat minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad sammanlagt under minst tolv månader inom en ramtid av de senaste 24 månaderna innan ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN eller haft en viss minsta inkomst av förvärvsarbete.

Av förarbetena till 6 § till lagen om omställningsstudiestöd (prop. 2021/22:176 s. 185) framgår bland annat följande.

” Regeringen vill understryka att aktualitetsvillkoret i första hand syftar till att säkerställa att den sökande har en aktuell arbetsmarknadsanknytning. Det är viktigt just eftersom omställningsstudiestödet syftar till att stärka den sökandes

ställning på arbetsmarknaden. Detta framgår bland annat av att den som studerar med omställningsstudiestöd förutsätts ha en förvärvsinkomst att kompensera. För den som står långt ifrån arbetsmarknaden finns det andra och bättre lämpade stöd som är anpassade efter just den gruppens behov, såsom till exempel studiestartsstödet.”

Ramtiden för att uppfylla aktualitetsvillkoret är som nämnts ovan normalt 24 månader räknat från det att ansökan om omställningsstudiestöd kom in till CSN, vilket skulle ge NN en ramtid mellan den 1 oktober 2020 och den 30 september 2022.

Av 8 § förordningen om omställningsstudiestöd följer att endast om det inte finns uppgifter om inkomster per månad från Skatteverket kan de årliga inkomsterna läggas till grund för att pröva om aktualitetsvillkoret är uppfyllt.

NN har i och för sig en viss inkomst under de aktuella åren som i sig skulle kunna räcka för att uppfylla aktualitetsvillkoret under ramtiden. I detta fall finns dock underlag som utvisar den månatliga inkomsten under ramtiden. Utifrån detta underlag framgår då att tillräcklig inkomst saknas under vissa månader. Enligt vad som framkommit av utredningen har NN därmed endast uppfyllt villkoret om aktuell förankring på arbetsmarknaden under elva månader under en ramtid om 24 månader. NN uppfyller således inte aktualitetsvillkoret och har därmed inte rätt till omställningsstudiestöd. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Ulrika Hellgren

Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg.

Föredragande: Ulrika Hellgren

CSN och CSN:s Rättsavdelning
Utbildningsdepartementet